

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Евелина Димитрова Стоева - Димитрова
за дисертационния труд на Васил Ивайлов Силяновски -
докторант по Финансово и данъчно право (Докторска програма 3.6. Право
„Финансово право“) в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“
на тема:

“ Правен режим на акциза върху алкохола и алкохолните напитки в
Република България”

1. Общи данни за дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 319 страници и се състои от увод, три глави, заключение, списък на ползваните литературни източници, включващ 107 заглавия - 72 на кирилица и 35 на латиница и списък на споменатите в текста на дисертацията съдебни актове на национални юрисдикции, Съда на ЕС и Европейския съд по правата на човека. Направени са 501 подлинийни бележки. По темата на дисертацията са публикувани четири научни статии.

Представен е автореферат, който обобщава коректно съдържанието, приносите и научноприложното значение на дисертационния труд.

2. Актуалност и значимост на темата за акцизното задължение върху алкохола и алкохолните напитки.

Дисертационният труд прави анализ на общия режим на облагането с акциз на алкохола и алкохолните напитки като нормен комплекс, включващ актове на вътрешното право и на правото на ЕС, на юриспруденцията на Съда на ЕС, Европейския съд по правата на човека и националните юрисдикции. Научната оценка и направените предложения за усъвършенстване на правната уредба са резултат на задълбочено изследване на източниците на акцизното задължение върху тези обекти в исторически и сравнителноправен аспект, на задълбочените теоретични знания на докторанта и на

способността му за самостоятелно научно изследване. Намирам заявените цели за постигнати. Дисертационният труд представлява оригинален принос за развитието на данъчноправната теория, а с оглед на интердисциплинарното му значение и за правното знание в други научни области.

3. Структура и съдържание на дисертационния труд.

В увода на дисертацията са очертани коректно предмета и целите на научното изследване, както и методите за тяхното постигане.

Глава първа – Източници на правната уредба. Алкохолът и алкохолните напитки като акцизни стоки, данъчна основа, данъчни ставки, проследява историческото развитие на обхващането на алкохола и алкохолните напитки сред обектите на облагане в системата на акцизното законодателство. Параграф първи представя основните етапи на интеграционния процес при акцизното облагане върху алкохола и алкохолните напитки в системата на източниците на правото на ЕС. Параграф втори е с принос за изследването на националната данъчноправна традиция в облагането на алкохолните продукти с акциз от края на 19 век. Разгледани са белезите на акцизното задължение като елемент на системата на публичните вземания с характеристиката на косвен, еднофазен, специфичен данък. Изследването на източниците на акцизното задължение на националното данъчно законодателство и на специализираното законодателство в тяхната йерархична взаимосвързаност е добра основа за изучаване на отделните елементи на данъка, на което са посветени следващите части на труда. Параграф трети разглежда елементите на данъчния фактически състав на акцизното задължение, с акцент върху характеристиките на акцизните стоки, които са негов обект – бира, вино, други ферментирани напитки извън първите две категории, междинните продукти и етиловия алкохол.

Съдържанието на **глава втора - Данъчно задължени лица, субекти в правоотношенията при производство, складиране, движение на алкохол и алкохолни напитки като акцизни стоки** по същество изяснява специфичната регистрация по ЗАДС, като част от общата данъчна регистрация по ДОПК, на лицата и обектите, обхванати от националния закон като субекти на акцизното задължение. Тази част на изследването в най-голяма степен допринася за академичната полезността на труда, който запълва съществена

празнота в българската специализирана литература по въпросите на акцизното задължение върху алкохолните продукти. Параграф първи е посветен на лицензираните складодържатели като данъчно задължени лица и субективен елемент на режима на отложено плащане на акциз, който е част от специфичния механизъм на акцизното облагане (освен в този параграф режимът на отложено плащане е предмет на изследването и в четвъртия параграф на глава втора). Приносно значение на дисертационния труд в тази му част придава и практическата насоченост на научното изследване. Параграф втори и трети са посветени на конститутивните белези от статута на останалите субекти на акцизното задължение, обособени според критериите на данъчния закон в две групи - на специализирани обекти за производство на алкохол и алкохолни напитки и на лица, които боравят с изследваната в дисертацията категория акцизни стоки.

В трите си съдържателно обособени части **глава трета - Възникване на данъчното задължение. Освобождания. Санкции**, изследва позитивноправната съвкупност от норми на националното и съюзното право, установяващи елементите на акциза и неговия специфичен механизъм като данък върху потреблението (производството, складирането и движението) на алкохола и алкохолните напитки. Ценност на труда в тази му част е изследването на степента на съответствие на двете категории правила, които си взаимодействат според принципите на примат, на йерархията и съгласуваността и на забраната за приложение *contra legem*. Вторият параграф на глава трета изследва юридическите факти в системата на съюзната правна уредба от задължителен и незадължителен вид и тези, установени от националния данъчен закон, при съществуването на които не възниква изискуемостта или отпада дължимостта на акцизното задължение. На санкциите като елемент на системата от мерки на административна принуда при нарушение на акцизното законодателство е посветена последната част на дисертацията.

В **заключението** на дисертацията са обобщени теоретичните изводи на научното изследване и основните проблеми в процеса на правоприлагане в областта на акцизното облагане върху алкохола и алкохолните напитки. Акцент е поставен върху необходимостта от прецизиране, систематизиране и преосмисляне на обсъдените в дисертацията правила и са направени конкретни *de lege ferenda* предложения за преодоляване на нормативната фрагментация, техническите несъвършенства и дисбалансите в приложимото право, в т.ч.е направено предложение за изработването на

нов Закон за акцизите и данъчните складове.

4. Научни приноси

Основният принос на дисертационния труд е в избора на обекта на научното изследване. Това е предизвикателство, което малко изследователи, особено на този етап от академично си развитие, биха си поставили. Специфичните белези на алкохола и алкохолните напитки като обекти на гражданския оборот съществено затрудняват изследването на данъчноправните ефекти от боравенето с тях. Доброто познаване на институтите на публичното право (административно, финансово и данъчно) и на правото на ЕС, без което не би била възможна постигната дълбочина на проведеното научно изследването не са достатъчни. Споменаването на различните мнения от тези на автора, както и на спорните от негова гледна точка законодателни и правораздавателни разрешения са подложени на критика в дух на академичната коректност и стил. Систематично, в изложението си по-горе, съм споменала и другите научни приноси на труда.

Отпечатването на дисертацията ще сподели с изследователите, практикуващите и обучаващите се юристи и със специалистите от други области, с професионални ангажменти в областта на акцизното облагане, резултата на проведеното от докторанта задълбочено научно изследване, който има и важно практическо значение. Отстраняването на някои неточности в съдържателно и структурно отношение и задълбочаването на изследването в частта, посветена на данъчно задължените лица, носители на права и задължения според българското акцизно законодателство, би подобрило качествата на научния труд.

С основание от изложеното давам **положителна оценка** за дисертационния труд на Васил Силяновски „Правен режим на акциза върху алкохола и алкохолните напитки в Република България”, който отговаря на минималните националните изисквания съгласно ЗРАСРБ за придобиване на образователната и научна степен “доктор”.

5. Заключение

Във връзка с изразената положителна оценка за дисертационния труд и доколкото процедурата отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ,

предлагам на Васил Ивайлов Силяновски да бъде дадена научната и образователна степен *доктор* (в област: 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление: 3.6 Право; научна специалност: Финансово и данъчно право).

07.02.2025 г.

Евелина Димитрова